

Bushs initiativ gynnar spararna

R EKORDÅR VÄNTAR FÖR USA – men Europa hänger inte med. Så lød en rubrik i Dagens Nyheters ekonomisektion den 17 januari 2004. Den är ovanlig, skriven av en ovanligt kunnig och omdömesgill journalist, Johan Schück. Normalt i europeiska medier framställs USA som ett land i förfall jämfört med Europa. Presidenten i Amerika avfärdas, till och med av ministrar, som "Texasgubben" – en osofistikerad, icketänkande, reaktionär och allmänt misslyckad politiker. Alla som angriper president Bush, inom och utanför USA, är hjältar i europeiska medier. Det gäller även skattepolitiken, där George W Bush sägs ha som enda politik att "gynna de rika".

SANNINGEN ÄR BETYDLIGT mer intressant. Bush d y har starka övertygelser, och om det är någon svensk politiker jag skulle vilja likna honom vid i skattepolitiken så är det Anne Wibble. Båda bars, när de fick den centrala politiska makten, av två orubbliga synsätt:

1. Entreprenörer, de som skapar företag, är ett lands värdefullaste tillgång. De lyfter välförhållandet, förnyar näringslivet, förmerar jobbmöjligheter, sköter sig själva i stället för att snyfta om socialbidrag och har en kraft som smittar ett samhälle med lust och vitalitet. Deras initiativ och slit bör underlättas av skattesystemet.

2. Sparande bör stimuleras. "Den som står i skuld är inte fri", för att citera en viss statsminister. Varje svensk bör ha minst en årslön i eget sparande, hävdade Anne Wibble. För detta häcklades hon när hon borde hedrats och följts. Eget sparande ger oberoende. Med eget sparande kan människor ta vara på livschanser, investera i sådant som blir till glädje för både dem själva och andra. Ett gott skattesystem förlägger mer av skatten till utgifterna än till inkomsterna och sparandet. Ett dåligt skattesystems värsta inslag är när det brandskattar även innehavet av sparande, efter att först ha beskattat vinst, inkomst, ränta, utdelning och reavinst intill femte led.

UTMÄRKANDE FÖR BUSH som president, liksom för Anne Wibble som finansminister, är att han vid makten har följt

sin övertygelse.

De skattesänkningar presidenten föreslog hade som huvudsakslag att ta bort dubbelbeskattningen. USA har en rätt hög bolagsskatt.

Därutöver borde ingen skatt utgå på utdelningar. Huvudsyftet med presidentens skattepaket har varit att underlätta kapitalförsörjningen för de företagsamma. Kongressen, alltid populistisk, ställde inte upp utan förföll till mer av fördelningstänkande. Likväl har nu utdelningsskatten och reavinstskatten sänkts till mycket låga nivåer i USA, normalt 15 procent och till så lågt som 5 procent i reavinstskatt för amerikaner med en familjeinkomst per år under cirka 500 000 kronor.

”Samma Amerika som européer numera tycks älska att hata står oftast för de intressanta innovationerna även i europeisk debatt.”

Hans Bergström, fd chefredaktör för DN

PRESIDENT BUSH nästa stora initiativ på skatteområdet kommer av allt att döma att gälla sparandet. Redan har han genomdrivit viktiga reformer grundade på synsättet att låta människor spara ihop ett kapital som de sedan kan använda för att betala även utgifter som staten annars måste stå för.

Amerikaner får dra av upp till cirka 20 000 kronor per person och år i avsättning till ett individuellt sjukvårdskonto, under förutsättning att de skaffar sig en sjukförsäkring med självrisk på samma nivå. Detta ökar deras trygghet, samtidigt som det premierar ökad sparsamhet i vården. Människorna får också större frihet i förhållande till försäkringsbyråkratier när de kan betala med egna pengar.

BUSH FÖRBEREDER NU nya initiativ för att skattestimulera eget sparande, byggt på samma grunduppläggning som sjukvårdskontona. Jag är övertygad om att det kommer att bli ett viktigt inslag också i europeisk skattedebatt framöver. Samma Amerika som européer numera tycks älska att hata står oftast för de intressanta innovationerna även i europeisk debatt. Ju mer USA drar ifrån Europa i ekonomisk framgång, desto svårare blir det för europeiska politiker att fortsätta att förneka det uppenbara.

Hans Bergström är docent i statsvetenskap och fd chefredaktör för Dagens Nyheter. Han bor numera i Florida.